

*Skanna och läs
hela rapporten!*

För få framsteg, stora skillnader och mycket kvar att göra

Har du frågor om rapporten?

Fredrik Stockhaus
Sakkunnig utredare
fredrik.stockhaus@srf.nu
08-39 92 91

Amanda Schulin
Pressansvarig
amanda.schulin@srf.nu
08-39 91 75

Syncentralrapport

juni 2026

▶ srf.nu ▶ 08-39 90 00

Synskadades Riksförbund (SRF) har gjort en enkätundersökning bland regionernas syncentralschefer. Den presenterar stödet som ges till synskadade och hur cheferna bedömer kvalitet och innehåll. SRF ger ett antal förslag på brådskande förbättringar.

Viktiga resultat och problem som måste få en lösning:

- 100 procent av syncentralerna klarar vårdgarantin, och det är bra. Men väntetiden är för lång, särskilt för äldre. Väntan är svår att hantera och gör att rehabiliteringen blir sämre.
- Det är 360 kronors skillnad mellan olika regioner för ett besök på syncentralen. Alltför många tar fortfarande ut avgift för till exempel vit käpp. Bara i fem regioner ingår synhjälpmedel i högkostnadsskyddet. Synskadade har sämre ekonomi än genomsnittet, och alla avgifter slår därför hårt.
- En fjärdedel av syncentralerna tränar synskadade på att använda e-legitimation. Bara en fjärdedel förskriver specialappar för synskadade. Synskadades digitala utanförskap är stort, trots att man är beroende av digitala hjälpmedel.
- Mer än en tredjedel av syncentralerna brister i att involvera patienten i uppföljningen. Bland annat finns inte rehabplaner som synskadade kan läsa. Patientmedverkan är centralt för att rehabiliteringens ska lyckas.
- En tredjedel av syncentralerna har inte anhörigverksamhet. Närstående måste få möjlighet att klara den nya situationen när en anhörig blir synskadad.
- Tre fjärdedelar av syncentralerna har inte verksamhet för asylsökande. Var hamnar denna redan utsatta grupp när den unika verksamheten inte når dem?
- Bara en fjärdedel av syncentralerna har återkommande brukarråd, och få sprider information från synskadades organisationer. Synskadade behöver träffa andra för att stärkas och lära av varandra. Då är organisationerna mycket viktiga. Brukarråd är viktiga för lärande och utvärdering.
- Hälften av syncentralerna tycker att kompetensen om ledarhundar brister. Om inte synskadade får träna med ledarhunden minskar hundens betydelse som hjälpmedel.
- De flesta syncentraler oroas av att inte kunna möta patientbehoven. Det finns risk för kompetensbrist efter pensionsavgångar och utbildning som saknas, både nu och framåt.

Vad måste göras?

- Väntetiderna i synrehabiliteringen måste minska och äldre synskadade, som är flest och väntar längst, prioriteras.
- Sverige måste få en akademisk synrehabiliteringsutbildning, och regionerna behöver ta fram planer för kompetenshöjning och rekrytering. Det kan ske i samverkan med staten.
- Ett nationellt kunskapscenter för synrehabilitering måste startas och riktlinjer för synrehabiliteringen antas.
- Avgifterna måste bort för synrehabilitering och likvärdigheten öka mellan regionerna.
- Patienten behöver bli mer delaktig i sin rehabilitering. Det finns redan riktlinjer för det som regionerna måste börja följa.
- För bättre kvalitet och kunskap måste samverkan utvecklas med synskadeorganisationerna. Här behövs dialog och tydliga former för samarbete.
- Anhöriga måste inkluderas i synrehabiliteringen för bättre resultat. Det flertal regioner som saknar närståendeverksamhet måste starta det.
- Digital utrustning och specialappar för synskadade måste kunna förskrivas även om de finns på den öppna marknaden. Det krävs ökad kompetens i att ge synskadade digital utbildning.
- Regionerna måste reda ut vart asylsökande och nyanlända synskadade tar vägen eftersom den verksamhet som finns oftast inte når dessa personer.
- Kompetensen att träna synskadade ledarhundsförare i orientering måste förbättras. Det är regionernas ansvar sedan 2024.

DET ÄR
360

kronors skillnad mellan olika regioner för ett besök på syncentralen. I endast fem regioner ingår synhjälpmedel i högkostnadsskyddet.

MER ÄN
1/3

av syncentralerna brister i att involvera patienten i uppföljningen.

HÄLFTEN

av syncentralerna tycker att den egna kompetensen om ledarhundar brister.

100%

av syncentralerna klarar vårdgarantin men väntetiden är för lång, särskilt för äldre synskadade.